

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти**

«МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ І ВИРОБНИЦТВУ»

Актуальні проблеми ветеринарної медицини

22-23 квітня 2025 року

**Біла Церква
2025**

УДК 001.895:338.43:378-053.6:636.09(063)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Шуст О.А., д-р. екон. наук, ректор.

Варченко О.М., д-р. екон. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Філіпова Л.М., канд. с.-г. наук.

Царенко Т.М., канд. вет. наук.

Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук.

Козій Н.В., канд. вет. наук.

Славінська О.В., начальник редакційно-видавничого відділу.

Відповідальна за випуск – **Славінська О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

Актуальні проблеми ветеринарної медицини: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти. 22-23 квітня 2025 р. Білоцерківський НАУ. – 282 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

3. Lind J., Jon-And A. A sequence bottleneck for animal intelligence and language? *Trends in Cognitive Sciences*. 2025. Vol. 29, № 3. P. 242-254. DOI: 10.1016/j.tics.2024.10.009.
4. Roth G. Convergent evolution of complex brains and high intelligence. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*. 2015. Vol. 370. № 1684. Article ID 20150049. DOI: 10.1098/rstb.2015.0049.
5. Dicke U., Roth G. Neuronal factors determining high intelligence. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*. 2016. Vol. 371. № 1685. Article ID 20150180. DOI: 10.1098/rstb.2015.0180.
6. Whiten A., van Schaik C. P. The evolution of animal 'cultures' and social intelligence. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*. 2007. Vol. 362. № 1480. P. 603-20. DOI: 10.1098/rstb.2006.1998.
7. Ben-Ami Bartal I., Decety J., Mason P. Empathy and pro-social behavior in rats. *Science*. 2011. Vol. 334. № 6061. P. 1427-30. Doi: 10.1126/science.1210789.
8. Del Giudice M. A general motivational architecture for human and animal personality. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*. 2023. Vol. 144. Article ID 104967. DOI: 10.1016/j.neubiorev.2022.104967.

УДК: 599.32:591.1/591.5

ХУДЯКОВА В.В., здобувачка вищої освіти
Науковий керівник – **ЛУК'ЯНЕНКО К.Є.**, асистент
Білоцерківський національний аграрний університет

КАПІБАРА (HYDROCHOERUS HYDROCHAERIS): ФІЗІОЛОГІЧНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ ОСОБЛИВОСТІ ВИДУ

Дослідження особливостей фізіології та поведінки капібар, їх соціальної адаптації, життя в неволі та потенційних викликів, пов'язаних з їх утриманням поза природним середовищем.

Ключові слова: капібара, поведінка, добробут, соціальна поведінка.

У сучасному світі зростає популярність утримання екзотичних тварин як домашніх улюбленців. А втім для належного догляду за ними необхідно мати розуміння їх поведінки та фізіологічних потреб. Останнім часом у країнах Південної Америки та Азії спостерігається тенденція до створення закладів з капібарами. Капібара є символом спокою та доброзичливості, з ними створюють контактні зоопарки, антикафе та інші заклади, де люди можуть насолоджуватися спілкуванням з цими милими істотами. Проте за їхньою привабливістю ховаються складні адаптаційні механізми, які є важливими для забезпечення їхнього добробуту в неволі.

Мета роботи: дослідити поведінкові та фізіологічні особливості капібар у дикій природі та в умовах утримання в неволі.

Матеріали і методи роботи: для пошуку наукових статей було використано наукометричну базу PubMed (<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/>) та науково-інформаційну соціальна мережу ResearchGate. Під час проведення пошуку використовували наступні ключові слова: capybara, anatomy, physiology, behavior.

Результати досліджень. Капібара (*Hydrochoerus hydrochaeris*) є представником родини Caviidae, підряду Hystricomorpha, і найбільшим гризуном у світі, адже її вага може сягати 60 кг [1]. Ведучі напівводний спосіб життя, ці тварини у разі небезпеки майже повністю занурюються у воду, контролюючи навколишнє середовище. У багатьох районах Південної Америки, звідки вони походять, капібар використовують як джерело м'яса та цінної шкіри для виготовлення шкіряних виробів.

Анатомічна будова *Hydrochoerus hydrochaeris* (капібари) демонструє високий ступінь адаптації до умов напівводного середовища існування. Міцний череп з витягнутою лицьовою частиною, широкі виличні дуги та особлива будова очей і вух свідчать про їхні адаптації до напівводного середовища. Крім того, міцний кістяк і короткий хвіст підтримують активність капібар як на суші, так і у воді [2]. Щодо фізіології, їхнє травлення добре пристосоване до рослинної їжі, включаючи копрофагію (поїдання власних виділень)

для кращого засвоєння поживних речовин, а виділення допомагає підтримувати баланс води в організмі [3].

Утримання капібар у неволі вимагає просторих вольєрів з обов'язковим басейном, забезпечуючи соціальне утримання групами та раціон, що включає різноманітну рослинну їжу. Створення середовища, що враховує їхні потреби в укритті, температурному режимі та гігієні, є критично важливим для їхнього добробуту. Дотримання стандартів утримання, розроблених фахівцями, сприяє зниженню стресу та підтримці їхнього здоров'я в неволі [4].

Соціальна поведінка капібар характеризується проживанням у стабільних групах, які налічують від 10 до 30 особин, хоча в певних умовах можуть об'єднуватися у більші скупчення до 100 особин. У групах існує чітка лінійна ієрархія домінування серед самців, де альфа-самець контролює доступ до ресурсів та можливості розмноження [5]. Самці використовують специфічні пахучі залози на морді для маркування території, що є важливим елементом їхньої соціальної комунікації.

Батьківська поведінка капібар характеризується вагітністю, що триває близько 150 днів, після чого самка народжує в середньому 4-6 дитинчат, які народжуються вкриті шерстю та з відкритими очима, близько 1,5 кг. Особливістю батьківської поведінки є те, що малят капібар вирощує вся група, самиці можуть вигодовувати не лише своїх, а й чужих дитинчат, що сприяє підтримці соціальних зв'язків у групі [6].

Висновки. Отже, капібара є унікальною твариною, що має комплекс фізіологічних та соціальних адаптацій, які дозволяють їй успішно існувати в напівводному середовищі. Її анатомічна будова, особливості травлення та соціальна структура групи відіграють важливу роль у забезпеченні стабільного функціонування виду як у природних умовах, так і при утриманні в неволі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Contributors to Wikimedia projects. Capybara – Wikipedia. Wikipedia, the free encyclopedia. – Режим доступу: <https://en.wikipedia.org/wiki/Capybara> – Назва з екрана.
2. Sakamoto H., Kawata Y., Ichikawa T., Ishii T., Isogai S., Itoh M., Nishimura T., Nango E., Sato M., Takeda S., et al. Anatomy of the skull in the capybara (*Hydrochoerus hydrochaeris*) using radiography and 3D computed tomography. *Anatomical Science International*. 2020. Vol. 95, № 1. P. 88–99. DOI: 10.1007/s12565-019-00511-8.
3. Hirata S., Kawashima M., Wakabayashi K., Yoshimura H., Tsuchitani M. Digestive physiology of captive capybara (*Hydrochoerus hydrochaeris*). *Experimental Animals*. 2019. Vol. 68, № 1. P. 37–45. DOI: 10.1538/expanim.18-0092.
4. Dobby the Capybara | The Suburban Capybara. – Режим доступу: https://petcapybara.com/wpcontent/uploads/2013/04/capybara_husbandry.pdf – Назва з екрана.
5. Herrera E. A., Macdonald D. W. Capybara social structure and dispersal patterns: variations on a theme. *Journal of Mammalogy*. 2013. Vol. 94, № 1. P. 12–20. DOI: 10.1644/11-MAMM-S-285.1.
6. Numazawa S. Parental behavior in rodents: involvement of prolactin, oxytocin, and dopamine. *Brain and Development*. 2022. Vol. 44, № 10. P. 653–662. DOI: 10.1016/j.braindev.2022.08.003.

УДК: 636.935.2:591.5:612.015.3

КРАВЧУК В.О., здобувачка вищої освіти

Науковий керівник – **ЛУК'ЯНЕНКО К.Є.**, асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

ПОВЕДІНКОВІ ТА ГОРМОНАЛЬНІ ЗМІНИ ЗА РІЗНИХ ПЕРІОДІВ ЖИТТЯ У МОРСЬКИХ СВИНОК

Вивчення поведінкових та гормональних змін у морських свинок допомагають краще зрозуміти складні процеси внутрішньої регуляції та адаптації до зовнішнього середовища. Розуміння цих змін дозволяють підвищити рівень добробуту тварин.

Ключові слова: поведінка морських свинок, стрес, домашнє утримання, гормональні зміни, періоди життя.